

BROJ 3 - VELJAČA 1980.

MUZEJSKI VJESNIK

GLASILO MUZEJSKOG DRUŠTVA
SJEVEROZAPADNE HRVATSKE

MUZEJSKI VJESNIK

**GLASILO MUZEJSKOG DRUŠTVA SJEVEROZAPADNE
HRVATSKE**

(Bjelovar, Čakovec, Čazma, Grabrovnica, Kalinovac, Koprivnica, Križevci, Kutina, Trakošćan, Varaždin, Varaždinske Toplice i Virje)

UREDNIŠTVO

Dragutin Feletar (glavni i odgovorni urednik), Miroslav Klem, Branko Šimek, Marijan Špoljar i Željko Tomičić

MUZEJSKI VJESNIK izlazi povremeno, a najmanje jednom godišnje. Rukopise ne honoriramo i ne vraćamo. Rukopisi se šalju na adresu: Muzej grada Koprivnice, 43300 Koprivnica, Trg dr. Leandera Brozovića 1. Časopis solidarno financiraju muzeji sjeverozapadne Hrvatske

GRAFIČKA OPREMA

Dragutin Feletar

NAKLADNIK

Muzej grada Koprivnice

ZA NAKLADNIKA

Franjo Horvatić

TISAK

RO »Podravka — Usluge«, OOUR Koprivnička tiskara, 1980.

BROJ 3 — VELJAČA 1980.

KAZALO

1. Dragutin Feletar: Kakva mreža muzeja i zbirki? 1
2. Stjepan Hajduk: Krešimir Filić — borac za istinsku demokratizaciju muzealne djelatnosti 2
3. Tomislav Đurić: Stanje nekih kulturno-povijesnih spomenika u sjeverozapadnoj Hrvatskoj 8
4. Marijan Špoljar: Problemi valorizacije 17
5. Vladimir Kalšan: Prilog raspravama o agrarnim odnosima u Međimurju u vrijeme obitelji Žrinskih 18
6. Martin Matašin: Zavičajni muzej Virje 22
7. Mato Dominiković: Petar Levar: Muzejska zbirka u Kalinovcu 25
8. Luka Hrvatić: O važnosti muzejske zbirke u Kalinovcu 29
9. Mihajlo Bradić: Kako smo stvorili zavičajni muzej u Čazmi 31
10. Zorko Marković: Bilješke o rekognosciranju arheoloških terena oko Koprivnice i Đurđevca 1979. godine 35
11. Željko Demo: Arheološka istraživanja u Kunovec Bregu kod Koprivnice 39
12. Zoran Homen: Lasinjski naseobinski elementi i novi nalazi iz Beketinca 42
13. Dubravka Balen-Letunić: Istraživanje tumula u Goričanu kod Čakovca 1979. godine 49
14. Zorko Marković: Posjet dr. Nadora Kalicza i problem arheološke suradnje kod nas 51
15. Ivan Mirnik: Skupni nalaz srebrnika XVIII. i IX. stoljeća iz Čakovca 53
16. Marina Šimek: Arheologija varaždinskog kraja — bibliografija 59
17. Ljubica Ramuščak: Najnovija istraživanja lončarskog obrta na području Međimurja 69
18. Libuše Kašpar: Najnovija ispitivanja licitarskog obrta u Varaždinu i bližoj okolici 73
19. Josip Fluksi: Preslice — podravska etnografska specifičnost 82
20. Libuše Kašpar: XVI. savjetovanje i XII. skupština etnoloških društava Jugoslavije 88
21. Branimir Šimek: Fotografski materijal u muzeju 89
22. Dragutin Feletar: Izdanja Podravskog zbornika 92
23. Dragutin Feletar: Skupština Muzejskog društva 93

Marijan ŠPOLJAR, Muzej grada Koprivnice

PROBLEMI VALORIZACIJE

(U POVODU IZLOŽBE T. BORŠE)

Umjetnička praksa radikalno se promijenila posljednjih desetak godina, zadobivši niz novih konotacija koji po ukupnosti svog značenja bivaju označom sasvim novog senzibiliteta i nove uloge umjetnika. Za suvremenu umjetnost, tradicionalni i etablirani pojmovi kreacije kao iznenadne, imperativne činjenice i djela kao savršenog produkta tog umjetničkog nadahnuća, prestaju značiti u svom povijesnom smislu i negiraju se u ime nekih osmišljenih varijanti kreativnog ispoljavanja. Taj prekid s mitskom osobinom umjetnosti i umjetnika u negiranju svih onih izvedenica koje proizlaze iz posvećenosti artističkog čina manifestira se, često u obliku dematerijalizacije djela, kao vraćanje misaonom i djelovanju u izmjeni ljudskog okoliša i svakodnevnicke koje su tradicionalni umjetnici zaboravili kao objekte svojih promatranja.

Uloga galerija u ovoj situaciji svodi se više na pasivno registriranje umjetničke prakse, na njezinu prezentiranje nego na neku vrstu teorijsko-praktične kreativne radionice kao centra iz koga će umjetnik djelovati ne više na način tradicionalnog distribuiranja estetičke poruke, nego na djeļatan način animacije u punom značenju te riječi.

Mjesto galerija biti će, prema tome, u njihovoј radikalnoj aktivizaciji kao duhovnog i praktičnog izvorišta ideja, s jedne strane, u valorizaciji nekih fenomena umjetničkog aktiviteta prošlosti koji su iz različitih razloga ostajali marginalni detalji na rubu »prave« umjetnosti, s druge strane. To podrazumijeva analizu kreativnih djelotvornosti unutar duhovnih, društvenih i političkih odnosa, a ne njihovo vanvremensko problematiziranje kao estetičke činjenice po sebi. Da-kako da je unutar ovako određenog polja interesa bitno problematsko područje usmjereni ka elementima umjetničke prakse koji imaju eksperimentalni karakter, koji prema tome, prekidaju s tradicijskom osnovom umjetnosti i usmjeruju se prema iskustvima i socijalne iz čijeg konteksta izviru i čije modalitete mijenjaju. U takvoj osnovnoj idejnoj orijentaciji gdje galerijska izlagačka i radna djelatnost nema reduksijsku ulogu, u prvi plan mogu izbiti kreativni interesni kompleksi, tendencije i pojedinci koji su unutar tradicionalne status quo umjetničke situacije bili smatrani marginalnim i nebitnim unutar shematske slikarsko-kiparske umjetničke podjele. Pojave i ličnosti »izvan umjetnosti« ili »s ruba umjetnosti« kakvim je poznata cijelokupna povijest likovne djelatnosti mogu izbiti u prvi plan ili, pak, naznačiti svoju prisustnost drugaćijom nego ih se tretiralo.

Galerija Koprivnica upravo je iz tih razloga u osnovicama svoje djelatnosti postavila nekoliko osnovnih principa koji se ne uklapaju u tradiciju »salonske« galerije politike, interdisciplinarno obuhvaćajući i razmatrajući širok spektar likovnih i, šire, vizuelnih fenomena današnjeg vremena. Koncentrirajući se poljem interesa na tzv. lokalno područje ona je pokušala i pokušava da problematizira područja koja su do sada bila tumačena jezikom fraza i krivih postavki (amaterizam,

kultura-udruženi rad) ili da revalorizira polje umjetnosti u mjeri u kojoj neće postojati priznati umjetnici i oni drugi, već individualne pojave sa dominantama različitih idejnih, morfoloških i zanatskih sposobnosti. Neidentificirana umjetnost ulice i grada ili, šire, odnos čovjeka i prostora jedno je od narednih područja na kome se zasniva galerijski rad. I konačno, njezina uloga mora da se aktualizira u aktivizaciji potencijalne kreativne djelatnosti svakog čovjeka, a ne u privlačenju publike, dakle, priznavanju njene puke participatorske uloge.

Neposredni povod za ovaj napis je izložba Tomislava Borše, novinara koprivničkog tjednika» Glas Podravine», u Galeriji Koprivnica potkraj 1979. godine. Ova mi se izložba, naime, činila indikativnom u smislu primjera za teze iz navedenih natuknica. Radi se o likovnom djelatniku čije je polje interesa široko, rezultati razbacani, a identitet cjeline potpuno neodređen. Radi se o stvaraocu koji je permanentno demistificirajući pojam umjetničkog, smještavao svoju radnu aktivnost na ravan svakodnevnicе, izvan galerijskih i institucionaliziranih okvira. I njegova praktična eksplikacija zaustavljava se na oblicima koji su svojom »nedovršenošću« i minimalizmom ukazivali na oblik radnog procesa koji nije davao velika djela i na misaoni i zanatski proces kojim se nije tražilo zaokruženo djelo kao iluzija stvarnosti nego, najčešće, kao samostalna i konstitutivna cjelina te stvarnosti. Sakupivši na okup oko 150 radova najrazličitijeg profila (scenografskih skica i fotografija ostvarenja, apstraktnih kolaža, geometrijsko-apstraktnih slika, klasičnih pejzaža, karikatura, fotografija, primjera grafičkih rješenja, itd.) nastojala se dati cjelina identičnog duhovnog i idejnog osnova. Ovaj primjer činio se indikativan upravo u mjeri naglašavanja postavljene teze o stvaralaštvu kao immanentnom dijelu socio-kulture stvarnosti koji traži svoju objektivnu valorizaciju zasnovanu na suvremenim idejnim postavkama. Tako se u slučaju Boršova »Pregleda rada« jasno iskazuje i potreba nastavljanja nove galerijske politike i ustrajavanje na traženju novih modaliteta galerijske prakse.

Vladimir KALŠAN, Muzej Međimurja Čakovec

PRILOG RASPRAVAMA O AGRARNIM ODNOSIMA U MEĐIMURJU U VRIJEME OBITELJI ZRINSKIH

Međimursko ili čakovečko vlastelinstvo bilo je najveći i najznačajniji posjed obitelji Zrinski u 16. i 17. st. U ispravama se naziva »Mursko-dravski otok«. (Inače prvi put je u diplomatičkom materijalu tako nazvano u ispravi bana Okića (Oguz) iz 1232. godine — Insula inter Drawum et Muram). U 16. stoljeću Zrinski su sa svojih pounskih posjeda, neposredno ugroženih od Turaka, sistematski preseljavali svoje kmetove u Međimurje. U tu svrhu su 1561. godine od kralja dobili poseban privilegij.